

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 204.000
Банку Чеських Лівон
Прага „Діло“
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зл.
чвертьрічно 15.00
піврічно 30.00
річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ч.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. ч.
У ВСІХ ІН. КРАНАХ 1.50 ЗОЛ. п.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СЕТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛО“ В ОБСІМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ще цього місяця почне працювати радіовисильня в Хусті.

ТИМЧАСОВА РАДІОВИСИЛЬНЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„А-Зет“ ч. 287 з 6. ц. м. повідомляє, що в Хусті перебував довгий час інж. Свобода з Праги, технічний управитель „Радіожурналу“. Його вислали з централі на те, щоб подбав про найшвидше налаштування радіових передач із Хусту, щоб їх можна було почути на детекторній апаратурі бодай на віддалі 100 км.

Відповідне місце на радіове студію знайшли в будинку Краєвого Суду і Хуст почне ще цього місяця висилати свої радіоавдіції.

Державні українські чинники присвячують справі пропаганди постійно велику увагу. Правда, спершу будуть різні перешкоди, зокрема технічного характеру, тому, що Хуст не був призначений на те, що стане столицею. Після введення технічних улаштувань уведуть теж чеські інформаційні реалії про Карп. Україну для Чехії, щоб звернути увагу чеського громадянства на великі туристичні можливості Карпатської України.

На Карпатській Україні нема безробітних.

На Карпатській Україні нема безробітних, бо різні роботи при напівній й будові доріг та нових будинків дають працю всім охочим до праці рукам. Про це найкраще свідчить звідом-

лення окружного уряду в Рахові, яке подає, що в листопаді ц. р. зареєструвалося в тому уряді всього 6 безробітних. Цього місяця безробітних там зовсім нема.

Ще справа третього члена Карпато-Українського Уряду.

Чеська преса подає вістку, що на черговій засіданні центрального прасового уряду у присутності представників Словаччини й Карпатської України між іншими питаннями вирішували

теж справу третього члена карпато-українського уряду. Імовірно той третій міністр не буде з політичних кол.

Мадяри викинули з Ужгорода сиротинищ СС. Служебнищ.

На приказ мадлярської влади сирітських захист СС. Служебнищ, що містилися в домі прем'єра о. дра А. Волошина в Ужгороді при вул. Ракочія, викинули мадлари з міста. Застрашених сиріт вигнали за демаркаційну лінію, де ними заохочувалася карпатоукраїнська влада. Захист

примістили покищо в Незнаїмк. Мадлари, що досі ніколи не збудували жодного захисту на Закарпатті, викинули й той захист, що його побудував своїм коштом міністер о. др А. Волошин.

Україна головною темою париських нарад.

„Левр“ із 5. п. м., значить напередодні підписання французько-німецької декларації, подає на підставі власних інформацій, що головною темою нарад

між міністрами Бонне й Рібентропом будуть середземноморські справи та проблема України.

Арештування трьох совітських генералів у Києві.

З Москви надійшли вістки — пише польська преса, — що шеф Г. П. У. Успенський у Києві видав наказ арештувати трьох генералів совітської армії на Україні, а саме: ген. Тарасівського, ген. Тасанка і ген. Михайлова. Крім того арештовано в Києві 40 совітських старшин за приналежність до організації визволення України і за контакт з урядом Карпатської України в Хусті. Г. П. У. — пише польська преса — арештувало теж кілька кур'єрів. Ген. Тимошенка, шефа київського гарнізону вивезли до Москви у в'язку з агітаційними арештуваннями. Москва вислала три полки зі Слов. України на Київ. Г. П. У. викрило знову на життєвий прем'єра уряду Слов. України Корніча. В помещанні ген. Михайлова Г.

П. У. мало знайти 150 тисяч доларів, що він дістав від одної з держав західної Європи. При ревізії знайдено теж кореспонденцію з цією самою державою. З цієї причини совітський уряд склав протест на руки представника агітаційної держави.

СТАЛІН БОЇТЬСЯ ІХАТИ НА ДАЛЕКИЙ СХІД.

Французька преса пише, що нова начальна команда совітської армії на Далекому Сході вистала до Сталіна телеграму з проханням приїхати на Далекий Схід на інспекцію фортифікацій і зокрема знищеної поргової бази у Владивосток. Однак Сталін боїться виїздити в Москву і тому запрошення не прийняв. У Москві кружляють поговори, що на інспекцію на Далекому Сході віде марш Ворошилов.

Традиційні Андріївські Вечерниці

Чити Т-на Охорони Дітей і Опіки над Мелодо-НЕ ДІЛЯ

11. XII. 1938. — Год. 21.

Сказ Бесіда. Виходить за запрошеннями

Шум довкола вимоги автономії.

Львів, 8. грудня 1938.

Коли після травневої декларації УНДО сичиняся у польській пресі великий шум з приводу автономістичної вимоги українців, немов де-якесь „новум“, за прикладом чужини придумане українцями на шкоду державі та пакість польському народові, ми звернули відразу увагу на один польський полеміст, що 1) ніхто у XX. ст. автономістичним гаслом не ахулював Америку, 2) ані українці не чекали на ніякий приклад, щоб довілатись, що таке автономія (для передо-ва ст. „Як то українці наслідують Гензліна...“ „Діло“ з 14. V. ц. р. ч. 103). Заповість УПР, що вона внесе у цій каденції союму конкретний проект територіальної автономії для земель з українським населенням у Польщі, розпалувивши бурю обурених окликів і протестів. Неможливо з рогу обильності сипляться вже резолюції різних польських організацій, які „не допустять“ і т. д., а статей із польської преси на цю тему, таких, які витримані у відомому ікадовому тоні, ми вже навіть не реферуємо.

Є в цілій цій справі різні моменти. Найважливіші з них такі: 1) польські політики й журналісти, а з ними все ширше польське громадянство — не знають, забули або знати (пригадати собі) не хочуть, що поруч із уніфікацією та централізацією державного устрою Польщі — справа автономії для земель з українським населенням товчється майже безперервно чи ат від першого дня прилучення Галичини до польської держави, 2) автономістичний устрій частини державних земель не тільки не має нічого спільного з про-тидержавністю, у сенсі державного права, не тільки не є тотожне поняття з відокремленням тенденціями у змислі відірвання території від держави, але спеціально на цьому українському відтинку довгий час і самі поляки і українці обидва а автономістичній платформі саме найбільш українську примирливість супроти польської держави, саме зречення з засади негативізму супроти держави; 3) коли в минулих роках, у тих конкретних випадках тодішнього актуалізованого справи автономії для українців у Польщі, польська приморди опінія ставалася розмірно пристойною, хоч і — очевидно — по суті негативно, та разже досконалим собі ті виступи, які ніяк не об'єднувалися українців у протидержавність, агітаційному послухові чужинським підданцям і т. п., а ким до тієї самої справи підходять зовсім іншак, то шому не є винуваті українці, які чейже в цьому пунути свої таланти не загострили. Причини цього нерозумного теперішнього підходу польських політиків і редакторів треба шукати в атмосфері, яку серед польського громадянства витворили останні німцарські політичні й фінансові, що польсько-українські взаємини знаходяться у стані, який не задовольняє ні тільки українців, але і чужинських поляків.

Сьогодні об'єктом є тільки до ближнього розгляду першої мінімальної точки, а саме до пригадає тих конкретних випадків, які виступили з автономістичною концепцією, які виступили останній виступ з парламентарної системи „Діло“.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
Львів, Кордецького 31.

часно, знаючи надзвичайну польську вразливість, якщо не перемудреність на пункті т. зв. інгеренції закордону, будемо казати тільки про виступи українські й польські, а в закордонних згадаємо лише два ноторіюно відомі і найповажніші факти, які безпосередньо відбилися на становищі українських хрестових чинників, і то саме у примірному напрямку.

Отож підкреслимо, що перший з автономістичною концепцією виступив сам польський уряд і то ще у 1921 році, коли в тісному порозумінні з польським міністерством закордонних справ та з його доручення приїздив до Львова п. Ст. Лось, як посередник до тодішнього галицько-українського закордонного центру, віденської Диктатури д-ра Євгена Петрушевича, пропонує цьому останньому розпочати безпосередні розмови про автономію для Східної Галичини у рамках припущеної польської державності. (Резолюція про справу, оголошену п. Лосем у „Ділі“ ніхто не адементував). Черговий акт був теж виключно польський: закон про воєвідську автономію з 26. IX. 1922 року: хоч автономію територію обмежено у тому законі лише до терену трьох воєвідств і хоч компетенції та прерогативи автономічних установ були там дуже куці, проте той закон стверджував саму засаду територіальної автономії для земель з українським населенням у Польщі. Хоч волинсько-українські посли у першому виборному сеймі були проти такого формулювання автономії, проте посол С. Пілігримський у генеральній дебаті 23. I. 1923. р. фактично став на автономістичній концепції. Пригадаємо, що на першій тактиці тодішньої УПР вплинули розмови пок. посла Антона Васильчука з прем'єром ген. В. Сікорським. Як відомо, закон з 26. вересня 1923. р. став головною підставою для рішення Ради Амбасадорів з 15. березня 1923. з відомою автономістичною клявулою, під якою в також підписав тодішнього польського посла у Парижі — п. Маврикія Замойського. Шойно після того Народний З'їзд трудової партії 21. травня 1923. року прийняв відому автономістичну резолюцію, яку ввесь політичний світ — польський, український та міжнародний — слушно окреслює як зворот українців в сторону замирення з Польщею, як державою, та поляками, як народом. Відомо, що тодішні настрої засадничого негативізму були серед українського громадянства ще такі сильні, що та резолюція, не найшовши підтримки з польського боку у зміні національної політики, стала джерелом внутрішньо-українського хаосу, який тривав аж до створення УНДО літом 1925. року.

Черговим виступом у справі автономії для українців був знову виступ польський, українцями не інспірований. Це був внесок ППС у форми законопроект, оголошений у польському сеймі 20. I. 1925. року. Тодішні відносини у сеймі були такі, що той внесок взагалі не прийшов під об'єкти навіть на комісії і спочив — після закінчення каденції — в архівах. Зайди ППС андубував його і в неаміненному англанді оголосила вдруге 13. XI. 1931. р. В адміністраційній комісії сейму він був дебатований 28. X. 1931. і від українців зібрав тоді слово посол д-р Степан Баран, замикнувшись до нього позитивно в засади та з застереженнями щодо меритум у подробицях. 6. XI. 1931. той проект — як внесок меншості — був на пленумі сейму і широко промову виголосив тоді пок. пос. д-р Ярослав Олександрович, позачуючи м. і загальну історію автономістичних змагань національних меншин, зокрема українців у Польщі. Внесок, очевидно, провалився в цілості (українці його боронили та за ним голосували), але характерно, що його підписали були і зголосили саме навіть не українці, а поля-

ки та частина інших національних меншин. Вже не безпосередньо до справи автономії, але посередньо при справі дискусії над реалізацією конституції — промовляв від українців пос. д-р І. Блажевич, підкреслюючи, що українці ставляться позитивно до засади зміни конституції, розуміючи її в той спосіб, щоб державний устрій децентралізувати, пристосовуючи його до територіально-етнічної структури держави; це було кльмакратно у 1929. р. на конституційній комісії сейму.

У вересні 1932. року група англійських послів і політиків з усіх трьох англійських партій внесла до Ліги Націй петицію у справі автономії для Галичини. Тому, що тоді польські чинники виступили з аргументом, що чейже самі українці є проти автономії, голова УПР д-р Дмитро Левицький у своїй промові 3. XI. 1932. виступив проти такої інтерпретації українського становища та вимагав, щоб саме реалізувати постулат автономії, застережений в міжнародних актах (рішення Ради Амбасадорів). Широко цій справі присвятив увагу д-р Дмитро Левицький у своїй промові 5. II. 1935. називаючи справу територіальної автономії для земель з українським населенням у Польщі до широкої концепції польсько-української співпраці у вирішуваних обличчя Сходу Європи. Після того, як настав т. зв. нормалізаційний період — проблеми автономії УНДО й УПР першочисно не підносили, склавши на руки уряду кільканацяті меморіалів у різних конкретних справах, які повинні бути негайно поладані. А всеж, голова УПР пос. В. Мудрий у своїх попередніх промовах згадував про нимогу автономії, а виразно поставила цю справу згадана на вступі декларація УНДО з 7. травня цього року. Тільки мимоходом зазначаємо, що заповідь внести проект територіальної автономії зовсім не поширює формули з отієї травневої декларації, але тільки практично конкретизує її, при чому кон-

КІР

Львів, Уейського 6. Тел. 280-88.
СТАНІСЛАВІВ, 3-го Мая 4. П. тел. 253.
П Л Я Н И

КОШТОРИСИ
БУДОВИ

цепція „правної особовості“ є навіть ширше від концепції автономії.

І за весь той час у польській публіцистичній було безліч голосів, які не тільки не обіцяли автономістичний нимог ніякого протидержавного моменту, але навпаки — в автономії бачили єдину і найкращу розв'язку польсько-української проблеми у Польщі. Пригадаймо публікації та прилюдні відкрити (м. і. у Львові) пок. Голуба, Леона Василевського і цілого ряду інших поляків, які свого часу віддали високої та найбільш відповідальній становища у польській державній ерархії і ніхто їх за оборону автономістичної концепції не прозивав зрадниками ані не посуджував, ані дують за підшептом чужинських чинників.

І тому виниклий підхід і то, що його приймає напр. львівський „Дзвіник Польсь“ (ч. з 8-го п. м., передова стаття „Автономія завага“), який каже лише про „нефортунні наслідувачі чужих зорів“ та про „демонстрації, що коалітують з примітивною зловистістю супроти держави“, — такий підхід можна назвати тільки винятком психози тих польських кол, які не розуміють ані проблеми державного устрою, ані національної проблеми, та ні на всі справи дивляться тільки крізь призму своїх доктрин, своїх старих політичних репет та закорінених у їх психіці настроїв, і рани нестінних, а нині вже зовсім політично викорінених.

Труднощі румунського уряду.

Дивні події розвертаються на землях нашої сусідки Румунії, а ще фантастичніші чутки про положення у Румунії кружляють за кордоном.

Зачалося з того, що румунська поліція подала до прилюдного відома справді загадочний факт: вона призналася, що без суду застрілила понад дванадцятьох румунських активістів з т. зв. „Залізної Гвардії“, між ними й самого її вождя, любимця студійської молоді, Кодреану. Щоб виправдати рідкий навіть у кримінальних хроніках учинок, поліційний комунікат подав як причину застрілу, що арештовані пробували втекти в часі транспорту у близький ліс та що не було іншого засобу їм у цьому перешкодити, як тільки револьверова куля. Поліційний комунікат у тій редакції поділав дуже глибоко на румунське громадянство. Але не перевелися ще дискусії і суперечки дождола вбивства дванадцятьох „залізних гвардійців“ і суспільність не мала просто ще часу заняти становища до цієї події, як поліційне пресове бюро вишло перед громадянство з новим комунікатом, що змістом є наче колегію кодранівської події. При спробі втечі — серед особливих обставин — каже поліційний комунікат — застрілено дальших трьох членів „Залізної Гвардії“, членів, яким закидали терористичні акти проти членів урядової партії у Кампанебурзі. Цим разом проурядова румунська преса уважала за потрібне дати свій свідомий суспільності ширше оправдання трагічної події. Розстріл відбувся серед незвичайних обставин: у літній ночі й під особливою трубою мряки якісь озброєні терористи, виваши несподівано з лісу, намагалися звільнити в'язнів, транспортованих до місця їхнього переслухання. Жандармерія мусіла відбивати виступ терористів, а що серед неспрогаданих айдосин темної ночі не була певна за висади стрілянина, прийшла до переконання, що тільки негайна смерть транспортованих загоніників уможливить їм свободу божої акиї. За цю смерть залізноїгвардійців — як кажуть офіційно — уритував своє життя персонал конвою.

Про оповинії, а то просто якісь підполні рухи в Румунії, за вишком „жирої акиї“ „Залізної Гвардії“, небагато в світі відомо. Жидівський бухарестський часопис „Ть Момент“ розповідає, нібито по селах, лісах та горах Семігороду й Вуковини та по очертах Добруджі просмикуються агітатори „Залізної Гвардії“, що довають лютістю та бомби до центральної

Румунії. 18.000 таких емісарів притримали на гарничому й замкнули по визначних та конотраційних таборах, та все ще макриують якісь клітінні змовини і знаходять їх там, де вони найменше можливі сподіватися. Для солжених характеристичне, що основний контингент до загонівників інтелегентів студійська молодь. Як усі ті події ділають на настрої широких громадянських кол Румунії, в данім випадку на селянські румунські маси — нічого не відомо. Шіти селянські настрої все таки не дуже корисні урядові митрополита Христі Мирона, каже і того, що уряд опановує всі труднощі.

РАІ ЛЯНІ
Зол. 30- ПЛАЩІ
ШАПІРА

Для пояснення треба сказати, що „Залізної Гвардії“ — це румунська націоналістична організація, що змагає до перебудови румунського королівства по ідеологічній аракм фанатизму й націонал-соціалізму. Вона настроєна антимітськи і зорганізована по зразкам німецького „Шуц-Штафел“. Від хвалени упалу проф. Йорги, що уважав себе румунським Гітлером, „Залізної Гвардії“ заборонили і й оприлюднені арештували. Між арештованими кажемо саме досягла скоро й несподівана смерть в часі транспорту.

В таких обставинах неперемірності бачили румунських партій за аладу врання і самій Румунії і за кордоном різні чутки й напевно переєскражені. Але кажуть у Бухаресті болгарська партизанка, семіторська ідири клануть за територіально автономію Басарабії агенти більшовизму майже цілком падають у руки поліції, українські виселені кошови мусять переносити шкани румунського шовінізму; кімечий шехлери тек думи возені. Від династичної мудрості короля Карла II. залежатиме дальша доля Румунії. Його кордонні подорожі можуть принести Румунії прихвиль до союзників, але тільки за внутрішні румунські відносини, побачені правді та справедливості для всіх дів безпеку тріакостві. Опанувати розгорілих розумних реформами, як революційні серед темної ночі.

ЩО ДІЄТЬСЯ В УЖГОРОДІ?

РЕПОРТАЖ З Б. СТОЛИЩІ ЗАКАРПАТТЯ.

В закарпатській пресі поміщено такий репортаж з Ужгорода:

Ужгород тепер тихий. Провінціональне собі містечко. Вночі по вулицях ще виголюють пні парубки, що повертаються з виниці від Шпека, Янкіа, Суличака й Ланди, якісь протієські та протинарські гасла, але цими викриками вже ніхто не захоплюється. У всьому місті помітне неабияке пригноблення. Жидівські родини, що з такою радістю очікували приходу мадярів, сидять у домах і думують про вимандрування до чужих країн.

Що нового?

Це питання таксамо, як і перед евакуацією, по вулицях Ужгорода чути дуже часто: „Що нового?“ Під цим запитом розуміють, кого вночі арештували, кого не прийняли до служби з „наших“ не-наших, кого прийняли з заслужених мадярів на якусь посаду, або кого вночі впрядили на Карпатську Україну чи на Словаччину.

Доля директора поліції Калиняка й д-ра Марка.

Нема сумніву, що в історії не було ще, щоб шеф безпеки якогось міста, коли воно паде, перейшов до ворога. Та це сталося в Ужгороді. Кожний ужгородський мешканець знає цього дегенерата зі Словаччини, який 20 літ був улюбленим поліційним урядовцем розсіпатівського режиму, цензором українських промов на публічних зборах та українських газет. Був безпощадний. Видавався руским, але в душі був запеклим мадяром. Тому так ненавидів українські часописи, український рух! Отже коли Бродій іменував його директором ужгородської поліції, знав, кого іменує на такий важливий пост. Калиняк не зрадив! Залишився вірним ідеалам. Перейшов до мадярів у надії, що зробить у них кар'єру. Та мадяри не дуже мають велике довіря до зрадників. Вони знають, що Калиняк, зрадивши державу, яка його кормила десятками літ, зрадить і Мадярщину. Тому його просто викопнули з уряду.

А що є в д-ром Андрієм Марком? В останньому часі дуже заживається. Часто пересяджає у виниці Суличака і пе. Пе з жалю. Є він безперечно талановитим правником, адмі-

ністраційним урядовцем і фінансовим фахівцем. Саме, знаючи про свої здібності, надіючись, що малярський уряд дасть йому посаду. Довідаючись, що він хотів перейти на Карп. Україну, але його жінка, запекла малярка, стримала його. Тепер плаче він і його жінка. Залишилися без хліба, без грошей, без пенсії. (Д-р А. Марко відомий також як спортивний діяч і має знайомих в Галичині, куди приїдуть з дружиною С. К. Русь на змагання з Україною. — Ред.).

Жидів викидають з посад.

Жиди, виховані в малярській культурі, ввесь час надавали Ужгородові малярський характер і багато з них з радістю чекало моменту, коли повернуться маляри. Тепер малярська влада так віддачується цим жидом, що всіх жидів викидає з державної та публічної служби. Наприклад у міському уряді (марістрат) в Ужгороді викопнули всіх жидів, навіть Елека Ваймана, який був членом малярської опозиційної партії. Жидівські торговці, які свою екзистенцію досі будували на державних службовцях, коахують.

Мадярська преса.

В Ужгороді виходять дві малярські газети: „Карпати Мадяр Пресс“ і відомий „Уй Кезлень“. Просто смішно виглядає, що „Уй Кезлень“, ця Розсипалом і Голкою удержувана коліска газета, є більш шовіністична, ніж „Карпати Мадяр Пресс“. В останньому числі „Уй Кезлень“, який залишився вірний своїм протинарським традиціям, потаємно шукає проти сестер Василянок в Ужгороді, які відмовилися впустити до своєї домівки жидівський комітет малярських жінок...

Радість з назви „Підкарпатська Русь“.

Усі власники радіопаратів з напруженням зацікавленням сліdkують за закордонними вістками. Тому й редактор „Уй Кезленю“ довідався з Праги, що парламент не змінив назви Підкарпаття та що до рішення майбутнього союму залишається стара назва: „Підкарпатська Русь“. „Уй Кезлень“ додає, що це можна завадити акції бродівців і фенікшівців, які залишилися на Підкарпатській Україні. (З).

Доріжжя. — Демонстрації.

В Ужгороді все подорожало. Хліб, молоко, солонина, м'ясо та аме найбільше подорожляли промислові вироби. Ввранці, що досі коштувало 400 корон, сьогодні коштує 500 корон. Черевини в Баті, які досі коштували 59 корон, сьогодні коштують 100 корон і т. д. У найбільшій мірі виявляється брак палива, тобто дров. Люди просто мерзнуть. Влада, щоб цьому зарадити, почала рекавізцію дров у тих, які мають його більше і потім роздає їх між тими, що мерзнуть...

Усі знають, що в чехословацькій республіці соціальне забезпечення населення стояло добре. Держава та громади старалися про забезпечення безробітних та їхньої сім'ї. Особливо перед Різдвом місто Ужгород роздавало дрова й харчі та молоко між бідні населення. Цього Мадярщина не знає. Тому й дійшло аме до демонстрацій перед ужгородським міським домом, де безробітні кричали: „Хліба і праці“, „Назад українців!“

Ось сьогоднішній Ужгород!

НОВИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБОР ДЛЯ ІНТЕЛІГЕНЦІ В СРСР.

У праісах архангельського району постав новий концентраційний табір для інтелігенції, яка мусить працювати при вирубуванні лісів. Умовини цієї праці дуже важкі. Праця відбувається і в день і вночі. В таборі шире величеська смертність. (АТЕ).

САЙНА РАДІОВИСИЛЬНЯ У БІЛГОРОДІ.

Поліція викрила в Білгороді тайну радіостанцію, що вела опозиційну пропаганду. Власник помешкання, в якому була прикрита радіостанція, маляр Школяр, утік.

ДЖЕРОМ К. ДЖЕРОМ.

3

ГОДИННИКИ.

Але що варт наш страх, наше тяжке передуття, коли наша уявлена, збудована в хмарах палата здається іншим такою чарівною прекрасною, веселковою! Працівники на полях і низинах дивляться на нас знизу угору і нам заздрять. Коли вони переконані, що нам варто заздрити, так якже нам не бути задоволеними? Аджеж нас учили жити для інших, а не для себе і ми ретельно та сумлінно йдемо за тою наукою.

О, ми дуже віддані й льодяні у своїй вірності цьому новоспеченому володареві, дитині князя Обману та князю Претенсії. Світ ще не має другого деспота, який виюював би таку безоглядну відданість! Ні один земний володар ще не мав такого просторого царства.

Людина вже зі своєї ачаї мусить щось об'юувати, перед чимсь схилитися. Вона оглядається навколо і що довкола її зору видіється їй найбільшим і найгарнішим, перед тим вона падає ниць. Чи для того що побачив світ у нашому столітті, може бути на цьому світі щось шакхетніше від постаті Брехні в крадещому одязі, розумної, меткої, бездушної, безоглядної? Чи не це оформлений ідеал його торонної? Чи не це оформлений ідеал його торонної? Чи не це оформлений ідеал його торонної? Чи не це оформлений ідеал його торонної?

Хай живе наш володар Брехня, Король Обману — найдосконаліший вождь для таких боженьків життя, як ми! Та тільки що обману — твоїх уяви — справді треба „підтримувати“. І брехня уяви — справді треба „підтримувати“. І брехня уяви — справді треба „підтримувати“. І брехня уяви — справді треба „підтримувати“.

Бо всякий міхур коліс такі лусне, особливо, коли він уже аж надто надутий. Але, поки він над нами панує і світ чини дальше, тим більше все перебільшує, стає світлом брехні та обману. І той, що найдосконаліше над усіх бреше та вдає з себе, той найбільш над усіх.

На світі точнісінько, як на ярмарку: кожний стоїть перед своєю аткою, бе в бубон, показуючи на яскраво розмальовані картинки, і заховаює глядачів:

— Гей, шановне панство, заходьте до нас, купуйте мило, і ви ніколи не будете видивлятися старим, чи бідним, чи нещасливим. І волосся у вас виросте на лисині, і навіть там, де ніколи не росло. Наше мило єдине справжнє! Беріть його підрібок!

— Купуйте мою мікстуру ви всі, а кого голова болить, чи живіт, чи ноги, хто має зламні руки чи розбиті серця, чи хто має сверблячу тешу! Пийте швидко по плямечці і все ви з водою минеться.

— Заходьте до моєї церкви всі ви, що бажаєте по шпирити дистанція до неба, переключайте мою смертницьку копійкову газетку і благаю вас, не слухайте його брата, он там, наспроти. Мій шлях — єдиний шлях до спасіння.

— О, голосуйте на мене, мої шакхетні інтелігентні виборці! Допоможіть нашій партії дистанція до влади, світ обернеться і не буде на йому місця ані скорботи ані гірху. Для кожного вічного, незалежного виборця ми виготовили цілковито нову Утопію, спеціально для нього, пристосовану до його тлей і просто-ре надзвичайно неприємне чистилище, до якого він може післати всіх йому немилых. Не проганяйте цієї нагоди!

— О, зверніть увагу на мою філософію! Вона — найрація, найглубіша! О, прислухайтеся до моїх пісень, вони найсолодші на вісному світі! О, купуйте мої картини, ось де правдиве мистецтво, а решта ціла — підоцого! О, читайте мої книжки — вони найрозумніші, найцікавіші!

— Я — найліпший на світі сировар. Я — найталановитіший вождь. Я — найпопулярніший

державний діяч. Я — найбільший, найкрасивіший поет. Я — найметелішій шуткар. Я — найліпший редактор. Я — найбільший патріот. Ми — перша нація у світі. Ми — єдиний гарний наріз. Лише наша релігія єдина правдива.

На Бога! Як ми всі кричимо, бемо у бубон і вихваляємо свій криві! Ніхто ані єдиному нашому слову не йме віри й люди питають одні одних: Якби то нам довідалися, хто саме з цих голосистих хвалить справді найрозумніший над усіх і найбільший?

І відповідають один одному: Ні одного тут нема ні розумного, ні великого. Розумні й великі люди не тут — ім не личить бути серед цього зорини шакра і крикунів. Люди, яких ви тут бачите, ніщо інше, як піані-хвалки. Хто з них над усіх голосніше й довше кричить, той певно найбільш і ліпший від усіх. Це єдине мило! [холод вартости].

Щож нам лишається, як не кричати ліпше? Аджеж хто з нас, з усіх голосніше і довше кричить, себе вихваляючи на цій гнодійній купі, яку ми називаємо світом, то й вище та краще над усіх.

Проте в віххалляється від темн. Я хотів оповісти вам про наші годинники.

Набути одних годинник було мрією моєї дружини. Ми обидва в Богдєсі, а Богдєс щодня купив годинник, за його виразом „антуд“ в Ессексі. Це в Богдєсі знайшли маляра вишловлятися. Він може стати перед стародавнім дерев'яним різьбленим ліжком, що важить до трьох тон і сказати: „Так, неспогана дрібничка. Я її знайшов у Голландії“. Навесбю він знайшов на дорозі і непомітно підліс так, щоб ніхто не бачив і засунув до парасолі.

Богдєс цілий час торочив нам про цей годинник. Це був славний, стародавній годинник, з тих годинників, що називають „дратівськими“. На стій вісім лаваних, з різьбленим з дубового дерева футакрі. Голосне, багате уроніє чикаля цього годинника було приємним супроводом до необхідної балачки, надлядо кімнати особливий захиток і вартість.

(Покічання бже).

Збірка на „зрутенізованих“ полях із.

„ІКІ“ РЕКЛАМУЄ УСПІХИ „ЗВІЯНЗКУ“ ШЛЯХТИ ЗАГРОДОВЕЇ“.

„ІКІ“ (ч. 339 з 8-го грудня ц. р.) пише: „Останні роки змінили виразно картину Східної Малопольщі. В багатьох селах, що їх вважали чисто руськими, кипить сьогодні польське життя. Між иньшими хатами наріс освітний „Дом Польскі“, станує косячок або каплиця, і місцеві поляки набрали духа і почули, що хоча вони в селі не раз у меншині, то з огляду на приналежність до великого польського народу, вони господарі. З радістю глядімо, як росте число поляків на Червонській Землі, як польська кров відзначається в зручених потомках двельних синів Польскі.“

Все те заслуга — пише „ІКІ“ — „Звіянзку Шляхти Загородевей“, що реалізує послідовно свою програму, якої метою є: „відізнати для Польщі півтораміліонову масу зрутенізованих поляків та уgruntувати польщину південно-східних земель.“

Тому, що для досягнення цієї мети треба великанських грошових засобів, „ІКІ“ відкриває на своїх сторінках збірку на цілі „Звіянзку Шляхти Загородевей“.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

Припинили діяльність двох читальень „Просвіти“.

Повітове староство в Городку рішенням з 29 листопада ц. р. до ч. ПОЛ. 15/292/38 припинило діяльність читальні „Просвіти“ в Керниці пов. Городок. У мотивак свого рішення староство подає, що в нелегально уладженім дит. 13. жовтня ц. р. демонстраційнім віз у Керниці перед домівкою читальні „Просвіти“ і в тоході селом, підчас якого виголошено промови протидержавного змісту, демонстраційні ослухи і відліно стріла у напрямі поліції — численну участь взяли члени читальні „Просвіти“, які творили 99% всіх учасників. З того виходить, що діяльність цього товариства чи пак його членів загрожує безпеці, нуба. лядові та йде в розріз з постановами закону. Одночасно староство назначило куратором Тадея Юстиня, волосного секретаря з Любін Великого, доручуючи йому поладжувати „пекучі“ справи читальні, зокрема маєткові.

Далі повітове староство в Городку рішенням з 19 листопада ц. р. до ч. ПОЛ. 15/299/38, припинило діяльність читальні „Просвіти“ в Зушицях пов. Городок. Своє рішення староство мотивує тим, що підчас забави в домівці читальні „Просвіти“ дня 16. жовтня ц. р. голова читальні Іван Воробій та п'ять інших членів читальні напали і важко побили та зранили ноллами двох „стшельців“, а саме: Карла і Франца Тшасковських. Крім того підчас ревізії поліція знайшла в бібліотеці читальні „Просвіти“ в Зушицях багато книжок з демонстраційними написами і сконфісковані брошури.

І читальні „Просвіти“ в Зушицях визначило староство куратором в особі Маріана Подворського з Білогорщі, щоб поладжував „пекучі“ справи тісно зв'язані з маєтковими справами.

Проти обох цих рішень староства Виділи внесли відклики до воевідства.

Молодь на допомогу селянинові.

Для 31. 1. 1933 в селах Німеччини брало 283.500 осіб допомогу для безробітних; 31. 3. 1937 таких осіб було 27.700, а п'ять місяців пініше, 31. 8. 1937 мало допомогу тільки 4.700 селян, майже самих калік та старців.

У роках 1936-37 бюро посередництва праці зажадали до робіт на селі 993.068 осіб, але змогли допомогти селові тільки 566.162 робочими силами.

Крім різних заходів, щоб основно допомогти селові постійною робочою силою, в найновіших днях придумано в Німеччині новий, черговий план, який ґрунтується на тому, що провід

„гітлерових юнаків“ (Гітлерюгенд) висилатиме на села цілі свої формаци до роботи. Формаци цієї молоді, що їм дадуть уже в пункті вимаршу все потрібне ріллянче знаряддя, мають безкорисно працювати на полі, в городі чи лісі поруч селянина так довго, поки не примаширую на зміну нова формация; але ця „Добровільна Служба Гітлерових Юнаків на селі“ не може тривати коротше як пів року.

Для дітей міщуків, особливо-ж багатіїв, служба селові — це велика суспільно-виховна школа.

Значіння каналу Дунай—Одра.

Професор Бергер, спеціаліст з ділянки будівництва континентальних каналівних сполук, заявив у відчиті, що значіння планованого каналу Одра—Дунай полягає в тому, що водна артерія цього каналу зробить балтійське місто Штеттін портовим містом не тільки Відня, але й безпосереднім експонентом чорноморської області. Канал з Відня до Штеттину матиме 1.000 кілометрів. Віддал з Відня до Чорного Моря він по Дунаю рахують на 2.000 кілометрів.

Кораблі, що випливатимуть з чорноморських портів до Відня і звідси каналом до Штеттину, потімуть безпереривно, без перевантажування і безпосередньо перевозити всякий товар з південно-східної Європи на північний захід, до того перевозити дешевше та певніше, ніж залізним ценою. Вага проф. Бергер зв'язує дуже великі надії з будівництвом каналу Дунай—Одра в господарських взаєминах чорноморських країн із заходом Європи.

З чужої преси.

„Кінець одної доби“.

„Прагер Прессе“, півофіційний орган міністерства закордонних справ у Празі, розкладає в передовій статті з 6. н. м. н. „Кінець одної доби“ період по віденському арбітражі у зв'язку з кордонами держави. Сподівання — пише „Прагер Прессе“ — що справа вже ясна для всіх і що можна буде розпочати внутрішню розбудову — не здійснилися.

Маємо перед очима інтермешо, вивопнене вимаганнями знищити віденський присуд щодо кордонів Карпатської України. В Мадярищині започатковано широку політичну кампанію з метою відірвати цілу Карпатську Україну від Чехо-Словаччини і прилучити її до Мадярищини, так, щоб повстав спільний мадярсько-польський кордон.

Ці спроби не вдалися. Не повелася ні в Карпатській Україні ні на арені європейської політичної опії. В самій Карпатській Україні жесь марід під проводом своїх українських представників станує проти руйнуючої агітації та зосередив свої зусилля на розбудову автономного уряду, що його конституційні основи

покладено в праському центральному парламенті саме у хвилині, коли згадана пропаганда досягла кульмінаційної точки.

Українське населення східної частини республіки навчилося цінити в рамках республіки значіння політичної та культурної свободи, наріз за двацять років дозрів культурно та політично і тому не легко тягнути його на сумніані речі, хоч господарське положення через віденський арбітраж не легке і перед країною, її проводом та центральною аладою ставить великі завдання.

Але намагання докруги Карпатської України не повелися також і на міжнародньому терені. Зацікавлені великодержави поклали їм край: Німеччина тим, що в Булапешті дуже виразно дала зрозуміти, що віденський присуд слід уважати остаточною і що всяку кампанію, яка має довести до повалення цього присуду, треба вважати заремною і шкідливою. Італія заявою свого міністра закордонних справ Чіано, що говорила тією самою мовою.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК купите в книжній українській крамниці годиновицької білувтрій

Романа Тарновського

Львів, Пасудського 11 А.

„Хуст по українськи“

АБО НЕВДАТНЕ ПОРІВНЯННЯ „Дзєнік Польскі“

Львівський озонівський „Дзєнік Польскі“ (ч. 339 з 9-го грудня ц. р.), що в українській справі безуспішно намагається перелаштувати ендемічне „Слово Народове“, подає з „Хуст по українськи“ за українською пресою вістку, що дирекція поліції в Хусті дала указ, щоб до 15-го грудня ц. р. усі вивіски в станиці Карпатської України були в українській мові. До цієї замітки „Дзєнік Польскі“ додає такий коментар:

„Як видно, то українці на Закарпатській Русі не починають собі надто „томарити“. Всі вивіски в українській мові! Українська преса в Польщі уважає такий розпорядок привильним та доцільним. Але це їй не перешкоджує постійно впоминатися за написи в українській мові на школах, дорогах, залізничних двірках і т. д. Відомі також часті вивіски українців (навіть на сторінках преси) на те, чи той, чи инший урядовець, переселенець з иншої частини краю, не знає чужої мови тугешньої мови, полагоджує сторони в польській мові.“

„Що було би, якби польська влада вдала наказ, що на терені Східної Галичини мусіли бути всі написи тільки в польській мові? Як кричали українці про свою справу, якби мусіли зникнути всі вивіски „Маслосоюзів“, „Центросоюзів“, крамниць, з каміньми і самоходів, з українських установ чи кооператив? Це була би напала „криза“. Але що-сь таке роблять українці на Закарпатті — „що иншого!“

Не вдалося авторові цієї замітки порівняти Хуст поза впливовим мадярським елементом — чисто українське місто. Коли там досі чеські і мадярські вивіски, то це доки не дотеперішня влада не рахувалася в автономним українським населенням, і це остаточно скінчилося тим, що — ужиємо модного вислову — „права перемогла“. А українці добили повноти прав не тільки в Хусті, але й у цілій Карпатській Україні. Що торкається Східної Галичини, то навіть найбільший ворог українців не може заперечити, що у Східній Галичині існує українська автохтонна людина та що навіть творить більшість. Коли ж навіть цей факт і прийняти тезу останніх рішень Гоа. Ради Стромінства Народного „національно мішаний характер пілотно-східних воевідств“, то й тоді нема ніякої справи з українськими вимогами на Закарпатті і кпинками редакторів „Дзєнік Польскі“ щодо відносин у Галичині. Це справді иншого“.

Як розростається Пряшів.

Після втрати Кошиць Пряшів став головним містом Східної Словаччини. Населення цього спокійного міста зросло в одному році з 23.000 на яких 35.000 душ і дальше росте. Пряшів розбудовується на головний вузловий вузол Східної Словаччини: крім того стоїть головна сполука з Карпатською Україною, від коли новий кордон перерізав автохтонну. (Як відомо, комунікація дала автохтонним по два курси кожного дня на відстані 100 кілометрів. Пошту і товари перевозять на місцевих самоходах.) До Пряшева перенесено головну торговельну палату.

З огляду на цей розріст міста спостерігаємо сильного будівельного руху. Урядовий архітектурний відділ 10-місячний план Храния старється дідати 10-місячний план будова багатьох приватних домів. Значна частина з тим, що Пряшів матиме на разі 50.000 мешканців.

Цей зріст словачького елементу в Пряшіві означає без сумніву сильне ослаблення місцевого автохтонного українського населення. І тепер було там у меншині. Проте, як відомо, є осідком греко-кат. епохоні, існують різні українські (вузлові) школи там працює українська учительська рада і приватна гімназія, якою опікується українська чинища.

Жіноча сторінка.

Вечерниці, балі, танці — все запізно.

Як мама дорослої доньки, мушу нераз бути на різних вечорах. Як членниці жіночих організацій та громадянки, нераз беру участь у різних т. зв. буфетах. Уже давно звертали мені увагу мої знайомі, що варт булоб порушити спокійно справу залежну головню від нас, жінок. Це справа ніби-то дрібна, але вона зв'язана з різними нашими звичаями та звичками у часі карнавалу і поза ним — увесь рік.

В 10-й увечір починають сходитися.

Недавно довелося мені зайти за мою доньку, що була на забаві влаштованій одним товариством. Ми мусіли разом вертатися до хати, бо мешкаємо досить далеко і я зайшла з донькою в год. 1-й увечір. Моя донька була дуже нездоволена, що я так „вчасно“ забираю її до дому: адже забаву заповіли на год. 10. увечір і шойно в 11-й почали її. „Залишилося до 1-ї всього дві години... від 1-ї ледви почало товариство бавитися“.

10-а година це так мовити „нормальний“ час на початок наших балів і забав і всі вони починаються багато пізніше. У нас панує погляд, що так наказує „добрий тон“ і традиція. Багато панів і панів не пробує навіть виходити з хати раніше, щоб „не показатися першими на порожній салі“.

За цією нормою йдуть усі, навіть наймодальні 15-літні і 16-літні теж збираються потанцювати якнайпізніше, хочби на другий день правші мусіли йти до школи. Вони теж переконали, що так вимагає добрий тон і традиційний ладчай.

Усі перетомлені.

Звідки взялася така звичка? Мабуть від давніх „репрезентаційних“ балів. У західно-європейських краях усе починається тоді, коли заповіджене, якнайточніше. І до білого ранку різко хто проводить ніч. Потанцюють годинку-дві, три і вертаються додому в год. 1-й. У карнавалі, коли люди хотять вигулятися — танці в Парижі чи Лондоні починаються часто в год. 8-й — 9-й, а загально поширені є теж т. зв. танці чай, чайні вечори, чи файф-о-клок, що дають гостям нагоду забавитися вже від год. 5-ї увечір.

У нас, на жаль, люди не вміють почати забави впору з думкою, що впору треба і скінчити. Коли подумаєш, як виглядають поважні дами, що приходять на бал коло півночі, або ті, що мучаться цілу ніч за буфетом — прикро стає. Люди приходять перетомлені після цілоденної праці, нераз годинами висиджують дома вибиваючись із сна, поки прийде ліжня година, визначена на бал чи забаву і приходять на салю вже — перетомлені!

Мужчини і жіноча мода.

(ГОЛОС МУЖЧИН.)

Жінкам цікаво знати, що мужчини думають про їх одяг? Хоч і відомо, що багато жінок одягається гарно і по модному головню тому, щоб не залишитися позаду своїх суперниць, мужчини теж (!) звертають увагу на жіночу туалету, правда — багато менше, ніж жінки гадають.

Мода? Страшенно мало мужчини розуміється на жіночій моді, — ще менше з них дбає про те, щоб жінка (на яку мужчина звернув увагу) йшла за модою. Іти за модою, значить, послухати журналю, кравчині, сліпо наслідувати інших. Не кожний модний модель сукні, капелюха, черевика навіть торбинки підходить усім жінкам. Те, що одну прикрашає, другу огорганьє.

Передовсім, мої пані, пам'ятайте про свій ак! Це торкається головню тих, що хотілиб замістити собі роки... за всяку ціну. Залишіть моду молодечим і гарненьким дівчатам, яким гарно навіть у мішку — на ногах чи на голові. Не прикривайте своєї голови коробками, кошиками, гізалочками чи всякими африканськими причадами, що перемінюють нас у манекени та ляльки. Ви це називаєте капелюхами — ми ні.

Не накопичуйте на собі колірів, навіть коли любите модерні образи. Не пробуйте кожною частиною своєї гарсериби показати що маєте смак. З хвилиною, коли ви вже хочете

Невідповідний настрій.

Забаву сповняє тільки тоді свою ціль, коли вона є виявом справжньої фізичної та духової потреби. Яка може бути потреба в людей, що відчують утому, нудьгу, тратять терпець, не маючи змоги дочекатися гостей і часто думають про завітні обов'язки, про те, що треба вранці встати? І як виглядають ті господарі забав і балів разом із гістьми? Пожовклі, з пудром, що облізає, спітнілі, з очима спущеними вниз, якби сиділи на тризні або на якомусь нудному засіданні! Не диво, що настрої на наших пізніх балах і забавах зовсім не такий, як повинен бути і часто не один вернувшись додому каже собі, що поправді страшно цілу ніч і не знає навіть плентався по салі, або куняв десь у кутку.

Не кажемо вже про гігієнічну сторінку таких наших імпрез. Просидіти до білого ранку в димі та пилюці це значить почувати себе розбитим цілий другий день.

Чого вимагають наші обставини.

У багатьох випадках організацією балів і забав займаємось ми, жінки, і від нас повинноб залежати, щоб те, що в них ненормальне, змінити. Ніхто не назве нормальним явищем забави, що починаються недалеко перед північю, коли ніякі розумні аргументи не є проти того, щоб їх опівночі вже кінчати. Кілько жінок — голов дому і матерей мусить робити зі себе справжню жертву, щоб сидіти цілу ніч у буфеті, тоді, як вони звикли вчас лягати і вчас уставати до своїх обов'язків! Та найважливіша річ: кілько наших доньок і синів зовсім непотрібно захищати в собі препогану звичку проводити безділю ніч і тратити після бездумної забави цілий другий день тільки тому, що забави з танцями (або без) починається як для міліонерів або вітрогонів, що не потребують працювати.

Скажімо навіть, що звичка пізніх нічних забав належить до доброго тону вищого товариства десь там на широкому світі. Чи справді наше біле економічне життя і наші обставини дозволяють на те, щоб наслідувати великих панів і великі столиці? Чи ми вже так дуже наслідуємо чужу культуру в усіх її прикметах, у тому, що може нам принести користь?

Передумавши добре справу і вислухавши думок теж інших осіб і рішила більше не брати участі в комітеті ні в буфеті на забавах, що починаються шойно тоді, коли людина, яка нормально живе та працює, повинна йти спати.

К.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти“!

а Mag. № 1
усуває парплі
і хоронить во-
лосся перед
випадом.

ходить до конфліктів, зірваної дружби і довгої ворожнечі! Жінки знадто вражливі шукають у таких найщиріших признаннях наміру образити їх чи причини до заздрости.

Мало в якому краю є такі контрасти в одязі, як у нас. Більшість жінок одягається понад стан, себто все те, що їм залишається з бюджету, йде виключно на сукні і на ніщо інше, — в усякому разі головню на прикрасу себе фізично, а не духово. Чи багато наших інтелігентних жінок признаєє постійно якусь суму на книжки, образи, на студії чужих мов та на інші форми свого духового розвитку?

А кілько знаємо таких, що не хотять двічі показатися в тій самій сукні на двох вечерницях чи балах, хоч усі знаємо, що дома вони не всілі при скромних заробітках звязати кінця з кінцем?

Наймодніші капелюхи, черевики або торбинки часто не відповідають сукні, плащеві, блюзці, що ще залишилися з „попереднього сезону“. Може це і „останній модель“, але ми, мужчини, на цьому не розуміємось, а бачимо звичайними здоровими очима, що щось у цьому ансамблі недоладу, щось вражає.

Вражають нас дорогі черевички вже зранку на заболоченій вулиці, вражають штудерні зачіски в бюрах, всякі „боа“ на шиї в літні вечори, численні дорогі перстені на руках у особи, що нарікає на тяжкі часи, хоч ніде правди діти: вражають і витерті лікті і задріпані фальбани у дам, що сидять на грошах.

На цю тему можнаб написати не одну статтю, а грубезну книжку.

До темної спіднички бронзовий у білі паски жакет вільний в пасі і довгий майже до колін, до цього червоний капелюшок, рукавички, торбинка та черевики.

Рукавички мінють свій фасон. Є рукавички з одним пальцем, двома пальцями, без пальців, довгі рукавички сильно збирані, рукавички з оздобами на місці нігтів.

„ЛЮБОВ“ С. Львів, Синотуська 21.

З нашої хроніки.

господарські покази.

Останнього четверга відбувся в клубі „Нової Хати“ покази змисових страд. П. Наталя Гавриш-Костенка заслужала в короткому рефераті салат змисової поживи, що різниться значно від літньої. Як знаємо, салат біла і зливаряних собою поживи димиться той сам, що і райті. Але заміривши цю поживу змисовою зогляду на зимю, і тому змисовою „салат“ страви, багаті в зуготовданні й товщі.

У практичній частині показу переважали п. Костенка ряд таких страд. Передовсім українські паштетники, себто змисові, лавчаківі грецькою кашею, приправленою цибулєю, огірком, грибами й сиром. Цією змисовою була також баранча по нельсонськи. Ця баранча картопля, покрива й пересмажена сиченська айдинка й огірок та салати грибною підливою. Із мисових страд смачували особливо власні крученики, паштетники і кнурі з змисовою підливою.

Наприкінці побачили ще пригнати салату з змисовою цибулєю. Ця зі змисовою цибулєю і змисовою цибулєю до салату. Пригнати з год. серед показаних. Говорили до всіх мисов.

Четвергого покази має бути присвячений гарненьким паштетникам.

Що писало „Діло“ 50 років тому

Посвячення нової будівки бурси при вул. Кохановського ч. 59 відбудеться в неділю 11. ч. м. в год. 12-й аполудне, що його довершить Преосв. Кир Іван. По посвяченні будуть вписи до пропamтної книги. В год. 6-й попол. відбудеться в бурсі академія з нагоди 950-ліття хрещення України. Програму виконають самі учениці, виховниці дівочої бурси.

„Чеське Слово“ з 7. ч. и. у статті п. п. „Розбудова Хусту“ обговорює основні плани столиці Карпатської України. Між ін. лише, що вже кінчається будова поштового уряду. Ця будівля є вже напів готова. Крім цього будуть урядові будинки. Будеж на розбудову столиці розрахований на півтора мільона корон.

Ділом ушануйте пам'ять тих, що своїм зу-
ставлям та герпінням поставили нас у ряд націй.

держана має клопотати зі своїм безробіттям, а не ні, то перетяжена давньою еміграцією і тому дуже заважатиме боронитися перед новою. Я гостро переслідую кожний її випадок, тим більше нелегальний. — У всіх таких випадках місцева влада відстає від обіцянки вказівки до місця приналежності, караючи перетримку арештом. Крім того, якщо якийсь об'їзденець ставить у прикрі положення вже існуючу еміграцію, що — зустріч наїкрайшій волі — нічим не може йому пошкодити. З уваги на те, остерігаючись наших людей перед легкомислюючою еміграцією!

У склад трибуналу ввійшли окружні судді Міхалко Горемський і Франко. Обвинувачував пров. Ольберс. Вівши слід асидати, що трибунал прийняв злочинні кари на 3 роки злино тотальном засудженню.

стижна ідея зблизчувала та що в СРСР жадливо відлискують робітників. Можливо, що його помітують.

«Але той союз не з німці лише військовоматичною угодою. Відносини, що падають такі наслідки, як міжнародні відносини, знають, досягати глибоко також і в політику самих держав. Ми не маємо навіть подумати, щоб такі відносини мали в німцях звязку з політичними питаннями в них. Але на мій погляд між тим союзом, який ми і внутрішніми політикою Австрії з європейську годі внісшити. Ми закінчили союз з Італією і ведемо в державі спокійну політику. Ми закінчили союз з Німеччиною і вступили в державі військові відносини. Ми закінчили союз з Італією, а державний уряд спирається на ультратимчасні, необхідних роках Італії і хотів би відрізнити її стосунки. Ми не хочемо, ану годі внісшити, якої місти не ми закінчити.

належність за рісний
наш великий КАЛЕН
АЛЬМАНАХ „КРИ
ЦІ Я“ на 1909 рік. Ви
ність просимо пере
бляжетом ПКО ч. 34
(Діло) з допискою „За

Відповідаючи на інтерпеляцію, міну
льоні Макдональд заперечила звинуваче
ннн Англії хотіла віддати Нігерію Ні
ні. Згідно з інструкцією з Лондону, 196
тор Нігерії злочина подібну заяву.

Египетський уряд призвав застосувати тійського до участі в лондонській конференції у справі Палестини.

Фінляндський уряд рішив укласти угоду з еспанським національним урядом, щоб допомогти йому в боротьбі з комуністичними агентами.

У вівторок перед полуднем Римі протифранцузькі маніфестації. Спонтанний похід молоді йшов на Версаль, де залунали оклики: „Хочемо Тулузу“ й не повинся на Багмоді.

3 окликами „Хочемо Туку”
ними гимнами молодь перейшла тоді
лицами міста.

В Парижі кружляють вісті про намір
змонтувати умову чотирьох. Останній

Льондонські та німеччини
вістки з задоволеннями.

Пресова служба Карпатської України повідомляє, що мадзьський уряд здійснює кампанію перекладати над новоприданими річками та причалювати там без потреби.

Важкі розмови мін. Рібентропа з Французькими міністрами в Парижі.

Мін. фон Рібентроп склав у середу 7. ц. м. та змінив невідомого вояка величезний лавний мішок з червоними шарфами, зі свастикою і написом: „Міністр закордонних справ Німеччини“. Опісля мін. Рібентроп вписався до золотой книги при Тріумфальнім Луку і вернувся до готелю, де відбувалися наради у справі францусько-німецького інтелектуального об'єднання. З черги мін. фон Рібентроп відвідав дім націонал-соціалістичної партії в Парижі, мусів у Льоврі та був на спіданні, яким приймав його францусько-німецьке товариство.

Крім того мін. фон Рібентроп відбув дальші дипломатичні розмови з мін. Бонне і разом з ним поїхав до Льовру, де залишився до год. 18.25. З черги мін. Бонне відвідав мін. Рібентропа в готелю „Гріфон“ і шойно в год. 19.30 вернувся на Ке д'Орсей. Розмова обох

міністрів у готелю тягнулася майже цілу годину і торкалась торговельних взаємин між обома державами. Оба міністри обговорили висліди нарад експертів у справі францусько-німецького договору. Відні мін. Рібентроп запевнив мін. Бонне, що з візиту в Парижі дуже вдоволений.

Вечором амбасадор Німеччини гр. фон Вельчек гостив бенкетом з нагоди побуту мін. Рібентропа в Парижі прем. Даладіе, мін. Бонне та інших членів француського уряду, представників комісії закордонних справ сенату і палати послів та вищих урядовців міністерства закордонних справ.

Слід згадати, що мін. Бонне прийняв у середу 7. ц. м. британського амбасадора Фікса, якого поінформував про хід францусько-німецьких розмов.

Знаменна острогога перед русофільством.

„Народні Політика“, орган чеської партії національної єдності, помістила довшу статтю про Карпатську Україну, в якій визнає чехів, щоб вони нарешті вибили собі з голови русофільство. Якщо жив би тепер д-р Крамарж, то він — пишуть „Н. П.“ — змінив би своє ставлення і перестав би бути русофілом. Карпатську Україну без сумніву заселює український нарід, а москвофільські провідники, підтримувані чехами, виявили своє мадяронське обличчя підчас кризи. Вони доказали, що з народом не мають нічого спільного.

Партія Національної Єдності — запевняє „Н. П.“ — не буде обтяжувати своєї совісті підтримкою мовних спорів у Карпатській Україні. Для чехів залишається один шлях: погодитись з дійсністю, що Карпатську Україну заселяють українці і до того застосувати свою політику.

Три курії підчас виборів до словацького сейму.

Вибори до словацького сейму відбудуться вже 18. ц. м. У Братиславі виголосив д-р К. Сідор, віцепрем'єр центрального праського уряду, передвиборчу промову, в якій закликав програти словацького об'єднання. Тепер — заявив Сідор — не потребуємо вже боротися за свої права, бо їх беремо собі самі внаслідок здобутої свободи. Точне розмежування компетенцій між центральною владою і словацьким урядом дає змогу усунути всі ті залишки, які

так дуже кривдили словацький нарід за давньої влади.

У Словаччині — підкреслив Сідор — об'єднують три виборчі курії: перша для словаків, друга для чехів, українців і мадярів, третя для жидів.

Ця ординація — на думку Сідора — спричиниться до виявлення, яка меншість ставиться лояльно до нової ситуації у Словаччині.

Наради реґента Югославії з мін. Бонне.

У льондонських часописах появилася поголоска, що хорватські терористи планували замах на югославського реґента кн. Павла, тому він виїхав з Лондону під спеціальною опікою поліції.

З офіційних кол заперечують це, підкрес-

люючи, що кн. Павло виїхав з Англії після 10-денного побуту, як це було заздалегідь передбачено у програмі візиту.

Вертаючись з Англії, кн. Павло спинився у Парижі, відбув розмову з мін. Бонне та відвідав през. Лебена

IV. Краєвий Зїзд міської споживчої кооперації.

В четвер перед полуднем відбувся у будинку Ревізіонного Союзу Українських Кооперативів IV. Зїзд міської споживчої кооперації; взяло у ньому участь 38-ох представників міських кооперативів і 31 гостей.

В імені Дирекції „Народньої Торговлі“ викликав Зїзд дир. інж. Ю. Павликовський, викликаючи представників міської споживчої кооперації, економічних централ, преси та зокрема прийнявши на сає сеніора українських кооператорів д-ра Костя Левицького. Навязуючи до роковин оснування „Народньої Торговлі“, дир. Павликовський згадав, що ця установа мала стати централею споживчої кооперації речовельського типу, але що автономних кооперативів тоді не було, „Народня Торговля“ мусіла творити свої власні відділи по містах. Устрій нашої міської кооперації спирається частинно на централістично зорганізованих крамничих „Н. Торговлі“, частинно на підбудові низових кооперативів. Тепер важко перетворити „Народню Торговлю“, як централею міської споживчої кооперації, на кооперативу 2. ступня. Покищо наша міська кооперація обслуговує лиш дуже малу частину спожити українських родин, яких 10—11%. На цьому терені є чималі завдання, бо покищо під оглядом кооперативної організації місто залишилося далеко за селом.

Інспектор Квасинця описав сучасний стан нашої міської кооперації (скільки кооперативів і крамничих, членів, персоналу, обороти), описав відмітив справи, що їх необхідно краще налагодити.

Прелеґент ствердив, що у деяких кооперативних колах помітно за мале заінтересування містом, вони даліше зосереджують головну увагу на селі. Розбудова мережі міських кооперативів повільна, вони розвиваються без опіки, часом з надто малим капіталом, з малою, кількістю членів і тому за низькими уділами. Щоб цю слабу сторінку поправити, рішено утворити при всіх міських кооперативах пропагандивні комітети, але вони ще не всюди зорганізовані. Бідні в основний капітал, наші міські кооперативи мають деколи за малий асортимент товарів, за слабо кваліфікований персонал, приміщення в непоказних льокалях на передмістях.

Накінєць інсп. Квасинця порушив справу боргів.

Інспектор Рудницький намітив напрямні дальшого торговельного розвитку міської кооперації. Конкуренція жидівських крамничих вимагає доцільної політики ціл та доброго товару. Добрий товар може кооператива наїлешевше набути у „Народній Торговлі“. На жаль торговельна вірність, так високо поставлена у сільській кооперації, ще виявляє великі недомогання у міській. Причиною цього явища є нестача капіталу, слабкі кваліфікації персоналу й управ

Щедрою жертвою на нитку у прапорі „Просвіти“ допоможете „Просвіті“ поштовати далі для народного добра і щастя.

В десяти роковини смерті
б. п. проф.

інж. Олександра Віл нського

б. проректора Укр. Господ. Академії в Подєбрадах

та восьмі роковини смерті бл. п. письменниці

Валерії О'Коннор-Вілінської

буде відправлена панахида 11-го грудня в год. 12.45 у православній церкві св. Юрія при вул. Францішканській. Харитя Кононенко.

деяких кооператив та діяльність агентів чужих фірм. Члени управ кооператив мусять більше заінтересуватися кооперативною пресою і літературою, приймати персонал вишколений у „Народній Торговлі“. Необхідно раціонально оперувати готівкою, не перетримуючи її в кишені скарбника, необхідно доцільно закуповувати товар.

Міська кооперація не повинна обмежуватися до харчевих продуктів, але поступенно поширити асортимент товарів. У нас мало капіталу до оснування окремих крамничих з ріжних ділянок, тому міська кооперація повинна змагати до товарових домів; цю тенденцію вже зрештою проявили деякі наші кооперативи.

Після відчитання резолюцій, дир. Ю. Павликовський віддав голос дир. О. Луцькому, який виголосив привіт від РСУК, підкреслив вагу міської кооперації та розглянув причини їхніх теперішніх недомогань. Український елемент у місті розкинений, суспільно здиференційований. Міська кооперація має упорядковувати та доповнювати домашнє господарство своїх членів. Це і є її справжнє завдання — а не зиск, як у приватних підприємствах. Завдання широке — бо у нас ще нема пошани до домашнього господарства, зрозуміння його ваги. Організуючи доцільно домашнє господарство, збільшимо засоби наших родин і тим самим нашої нації. Тому міська кооперація не виповнює свого завдання, коли вона не утримує близького контакту зі своїми членами, не пізнає потреб їхніх домашніх господарств. Підняти міську кооперацію на належне місце — ось і завдання пропагандивних комітетів при міських кооперативах.

Після короткого доповнення до звітів дир. Павликовський проголосив 10-хвилинну перерву, опісля почалась дискусія над рефератами та резолюціями, що їх подамо у завітиському числі.

Член кооп. Дім торг. пром. „ДОСТАВА“ УВАГА!

Загальні Збори відбуті дня 30. XI. 1938 р. рішили виплатити членам 5% дивіденди і 1/4 товарного звороту від закупленого товару за готівку.

Тому просимо тих членів кооп. Дім торг. пром. „ДОСТАВА“, які в часі від 1. липня 1937 року до 30. червня 1938 року закупили з „Достави“ у Львові або в Перемислі товари за готівку прислати негайно на адресу: „ДОСТАВА“, Львів, Ринок ч. 43, рахунок на підставі яких виплатимо їм товарний зворот готівкою або товаром.

Рішучасно закликаємо всі переконані, які ще не є членами „Достави“ вголосити негайно своє членство (внесок тільки зол. 1.—), щоб таким робом не тільки закупити в „Доставі“ церковні речі, пожитки і нитки до вишивання по надднісських швах, але теж узяти участь в цьому біжучому році в товарних зворотах.

ВИСЛІД САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ НА ПОМОРІ.

Ендецька преса пише, що підчас самоуправних виборів у бидгоській окрузі на Поморі О. З. Н. здобув 27 мандатів на загальне число 152 мандати, себто 17%. Решту 122 мандатів здобули опозиційні партії, а німці 3 мандати.

СЕСІЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КУОМІНТАНУ ВІДЛОЖЕНА.

15. ц. м. мали початися наради 5. конгресу Куомінтану. Заступник предсідника Куомінтану Ванчінкей відложила сесію з огляду на те, що більшість членів Куомінтану є на фронті і не могли би приїхати в пору до Чунану.

— Запір. Від старі чоловіки завжди
завідали з прихильністю професії та й ви-
щука Йосифа, нимістоту змислюючи для
на прочитання класик.

